

virkning, da forudsætningen for klassen er, at miljøkvalitetskravene er opfyldt. Der kan dog være tilfælde, hvor der alligevel er tale om en betydelig negativ påvirkning og dermed en miljøskade, selvom overfladevandet ikke rykker en klasse ned, som f.eks. hvis der er sket en væsentlig ændring af de parametre, som karakteriserer overfladevandets tilstand inden for klassen. Et eksempel kunne være følgende: Der kan inden for klassen optræde betydelig negativ påvirkning, når man bevæger sig fra at være i god sikker afstand fra miljøkvalitetskravene, til at miljøkvalitetskravene kun lige er opfyldt. Det vil betyde, at der kun skal en lille yderligere påvirkning til, før tilstanden ændrer klasse. En sådan påvirkning, der flytter tilstanden væsentligt, om end inden for samme klasse, må betegnes som en betydelig negativ påvirkning og dermed en miljøskade.

Modsat kan man forestille sig særlige tilfælde, hvor overfladevandets økologiske tilstand rykker en klasse, uden at det er udtryk for en miljøskade. Hvis en forringelse af overfladevandets tilstand indebærer, at overfladevandets tilstand rykker fra at ligge helt i bunden af en klasse, f.eks. »god tilstand«, til aller øverst i den følgende klasse, f.eks. »moderat tilstand«, er der måske alene tale om, at forskellen på de parametre, der karakteriserer tilstanden før og efter påvirkningen, er minimal. I så tilfælde vil dette være en indikation af, at der ikke er en betydelig negativ påvirkning, dvs. at der ikke er tale om en miljøskade.

Hvor vandområdet har moderat, ringe eller dårlig økologisk tilstand før påvirkningen, kan dette karakterisere tilstande fra en situation, hvor det kemiske miljøkvalitetskrav kun lige netop ikke er opfyldt, til en situation, hvor det kemiske miljøkvalitetskrav er langt overskredet.

De kemiske miljøkvalitetskriterier, der er det faglige grundlag for de kemiske miljøkvalitetskrav, fastsættes ud fra øko-toksikologiske data og sundhedsdata, og de er udtryk for det højeste koncentrationsniveau, der skønnes ikke at have negativ effekt på vandområdets økosystem. En påvirkning, der resulterer i højere koncentrationsniveauer for forurenende stoffer, vil øge afstanden til de kemiske miljøkvalitetskrav, og negative biologiske effekter vil kunne forventes.

Giver påvirkningen med forurenende stoffer i vandområder, hvor udgangstilstanden er dårligere end god økologisk tilstand, anledning til, at koncentrationen i overfladevandet øges med en faktor 10 (og altså er mindst 10 gange større end miljøkvalitetskravet), må der være tale om en betydelig negativ påvirkning i forhold til udgangstilstanden.

Også varigheden af påvirkningen/skaden og muligheden for naturlig genopretning skal indgå i vurderingen af påvirkningen/skaden.

De første vandplaner skal foreligge i 2009. Kriterierne for tilstandsvurderingerne vil blive fastlagt i EU i 2008 og efterfølgende gennemført i en dansk bekendtgørelse om miljømål, der dermed bliver et vigtigt redskab til en vurdering af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade i fremtiden.

Der anvendes dog allerede i dag i den eksisterende overvågning fagligt veldokumenterede indikatorer for miljøtilstanden i overfladevand. For vandløb bedømmes miljøtilstanden typisk ud fra smådyrsfaunaens sammensætning gennem metoden Dansk Vandløbsfaunaindex. Denne metode klassificerer tilstanden på en skala fra 1 til 7, hvor faunaklasse 1 repræsenterer den dårligste tilstand og faunaklasse 7 den bedste tilstand. En nedgang i faunaklasse kan dermed anvendes til at vurdere om, der foreligger en betydelig negativ påvirkning. Det forventes i forbindelse med EU's interkalibrering af miljømål, at faunaklasse 5 bliver »god« økologisk tilstand og klasse 4 bliver »moderat«. En interkalibrering er en slags »synkronisering af ure» i den forstand, at den skal sikre, at vandrammedirektivets »god tilstand» dækker over samme tilstand i medlemslandene, selv om de forskellige lande har forskellige overvågningssystemer og arbejdsmetoder.

Indtil videre må der arbejdes med udgangspunkt i de danske klassifikationer som faunaklasserne. Så for at blive betragtet som en miljøskade, skal forureningen medføre, at overfladevandet rykker en (eller flere) faunaklasser ned eller tilsvarende.

Der kan ikke siges noget generelt om, hvor stort et vandområde, herunder f.eks. hvor lang en vandløbsstrækning, der skal være betydeligt negativt påvirket, for at man kan konstatere en miljøskade. Udstrækningen af en eventuel miljøskade afhænger af vandløbets karakter. Eksempelvis kan en kort vandløbsspids med gydestrækning være ekstremt følsom over for forurening. Samtidig vil et stort gylleudslip i et vandløb ofte påvirke meget lange strækninger af vandløbet. Et eksempel er et gylleudslip til et vandløb, der indebærer, at den økologiske og kemiske tilstand rykker en eller flere klasser ned, f.eks. fra »god» til »moderat» eller »ringe» tilstand. Et andet eksempel er, at en virksomhed i et opland til et renseanlæg ved et uheld udleder store mængder forurenende stoffer til det kommunale renseanlæg, og renseanlægget ikke har kapacitet til at håndtere den øgede belastning. Stofferne udledes på grund af den manglende rensning og forurenede vandløbet kraftigt, således at dets økologiske og kemiske tilstand i væsentligt omfang bliver forringet. Et tredje